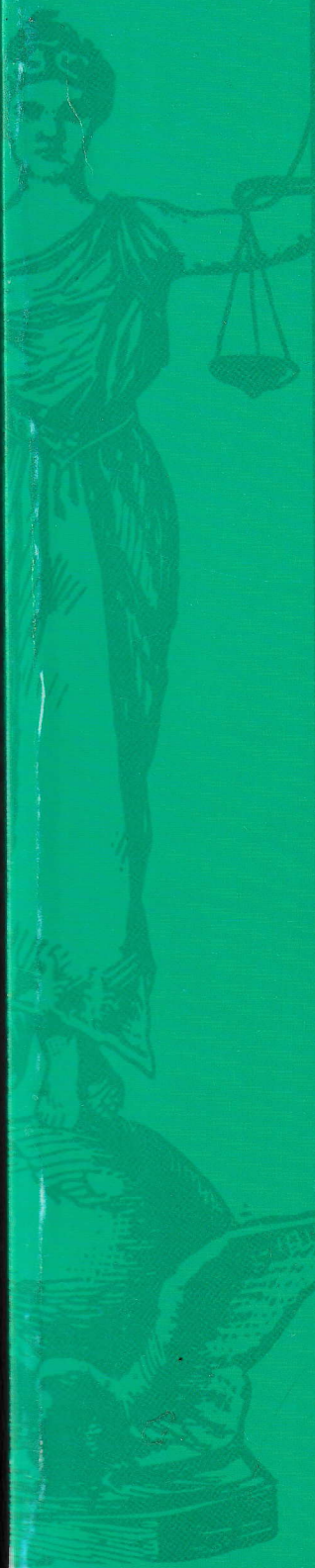

JURA

NINA SCHULTZ-LORENTZEN

CIVILRET

4. reviderede udgave

Forord

'Civilret' er en lærebog til brug for undervisningen i civilret på socialrådgiver- og socialformidleruddannelserne. Bogen kan også anvendes som håndbog for sagbehandlere og andre socialarbejdere i deres daglige arbejde i socialforvaltningen og andre sociale institutioner.

'Civilret' lægger vægt på samspillet mellem den civilretlige, familieretlige og socialretlige lovgivning og på at skildre de områder, socialrådgivere og formidlere møder i praksis, når de skal give råd og vejledning i det daglige arbejde i socialforvaltningen og øvrige sociale institutioner.

'Civilret' kan ligeledes anvendes som håndbog af borgerne i almindelighed, når de vil orientere sig om den retlige regulering af civilretlige konflikter og samspillet mellem civilret, familieret og socialret.

København, juni 1995
Nina Schultz-Lorentzen

Indholdsfortegnelse

Indledning	11
Kapitel 1. Domstolene	14
1.1. Indledning	14
1.2. Domstolenes organisation	18
1.3. Retshjælp, retshjælpsforsikring og fri proces	20
1.3.1. Vejledning om retshjælp og retshjælpsforsikring	21
1.3.2. Retshjælpsforsikring	23
1.3.3. Fri proces	25
1.3.4. Advokatbeskikkelse	31
1.4. Domstolenes saglige og stedlige kompetence i civilsager	34
1.4.1. Nogle hovedprincipper for den civile retssag	37
1.4.2. Stadier i den civile sag	40
1.5. Socialrådgivere og -formidleren og civilprocessen	54
1.6. Retsmidler mod trufne afgørelser	54
1.7. Fogedretten og dens virksomhed	56
1.7.1. Beskrivelse af fogedsag vedr. pengeskyld	57
1.7.2. Grundlag for tvangsfuldbyrdelse	60
1.7.3. Trangsbeneficiet	60
1.7.4. Tvangsinddrivelse af offentlige krav	67
1.7.5. Umiddelbare fogedforretninger	69
1.7.6. Betalingssvigt — kreditorforfølgning	70
1.7.7. Fogedretten — som en del af domstolssystemet	73
1.7.8. Fogedretten og social- og sundhedsforvaltningen	74
1.7.9. Praktiske regler om hjælp til klienter, der tvangsforfølges	75
Kapitel 2. Gældssanering	78
2.1. Gældssanering	78
2.2. Konkurslovens § 197 — gældssaneringsregel	78
2.3. Sanering af studiegæld	87
Kapitel 3. Centrale aftaleregler	88

Kapitel 4. Forbrugerret	93
4.1. Købelovens område	93
4.2. Forskellige købsformer	94
4.3. Hvordan indgås en købeaftale?	94
4.4. Forbruger købsregler — kort sammendrag	95
4.5. Forbruger aftaleloven	98
4.5.1. Forbud mod uanmodet henvendelse	99
4.5.2. Fortrydelsesret ved visse aftaler	100
4.5.3. Opsigelsesadgang ved aftaler om løbende tjenesteydelser og abonnementer	102
4.6. Forbrugerklagenævnet	103
4.6.1. Sagsområde, organisation og sagsbehandling	105
4.6.2. Socialrådgivere og -formidleren, Forbrugerklagenævnet og fogedretten	111
4.7. Kreditaftaleloven	111
4.7.1. Lovens baggrund og formål	111
4.7.2. Lovens anvendelsesområde	112
4.7.3. Kreditgiverens oplysningspligt	114
4.7.4. Ejendomsforbehold i kredittøb m. fast lånebeløb	117
4.7.5. Forbrugerens misligholdelse ved kredittøb	121
4.7.6. Særlige bestemmelser	123
4.8. Markedsføringsloven	128
4.9. Forbrugerspørgsmål af betydning for socialrådgivere og -formidlere	129
4.10. Forbrugerorganisationer i Danmark (eksempler)	131
Kapitel 5. Tvangsauktion over fast ejendom	132
5.1. Indledning	132
5.2. Hvad er en fast ejendom – økonomisk set?	133
5.3. Årsag til tvangsauktion	134
5.4. Fremgangsmåden ved tvangsauktion	134
5.4.1. Socialforvaltningens hjælpemuligheder ved tvangsauktion	140
5.5. Forberedelse af tvangsauktion	147
5.6. Tvangsauktionsmødet	147
5.7. De almindeligste retsvirkninger af tvangsauktionen	149

Kapitel 6. Lejelovgivningen	150
6.1. Lejeaftalen	151
6.2. Udlejerens forpligtelser under lejemålet	151
6.3. Lejefastsættelse og ændring af lejens størrelse	153
6.4. Moderniseringer	156
6.5. Lejerens forpligtelser og rettigheder under lejemålet	158
6.6. Beboerrepræsentation	160
6.7. Fremleje	160
6.8. Bytteret	161
6.9. Tilbudspflicht	162
6.10. Lejemålets ophør	163
6.11. Ophævelse af lejemål	167
6.12. Lejerens død m.v.	167
6.13. Socialrådgiverens og -formidlerens vejlednings- og rådgivningsopgaver i forbindelse med lejelovgivningen	168
Kapitel 7. Erstatning udenfor kontrakt	175
7.1. Indledning	175
7.2. Ansvarsgrundlaget	176
7.3. Erstatningsansvarsloven	181
7.4. Forsikring	184
7.4.1. Privatansvarsforsikring	185
7.4.2. Indboforsikring	186
7.4.3. Husforsikringer	187
7.4.4. Bilforsikringer	188
7.4.5. Forsikringer på arbejdet	189
7.4.6. Ulykkesforsikring	190
7.4.7. Livsforsikring	192
7.4.8. Familiens forsikringer	194
Litteraturoversigt	196
Lovoversigt	198
Stikord	199

Indledning

I denne bog sættes der fokus på det civilretlige område. Indledningsvis gives en beskrivelse af domstolssystemet. Det er domstolene, som i de fleste tilfælde træffer den endelige afgørelse i retskonflikter, der opstår indenfor de retsområder, bogen iøvrigt beskriver.

De procesuelle regler for domstolssystemet skal overholdes, for at man på lovlig vis kan afgøre retlige konflikter. Dette gælder også indenfor bogens områder: gældssanering, aftaleret, forbrugerret, tvangsauktion over fast ejendom, lejeret og erstatningsret. For at socialrådgivere og -formidlere kan give en god og konstruktiv vejledning af klienterne, må socialrådgivere og -formidlere kende og bruge de procesuelle regler: ved hvilken ret skal klientens sag anlægges? Kan klienten få retshjælp eller fri proces? Kan domsafgørelsen i klientens sag ankes til højere ret? Er grundlaget for en fogedforretning mod klienten i orden? Hvilke samarbejdspartnere findes for socialrådgivere og -formidlere, når socialrådgivere og -formidlere skal hjælpe deres klienter med at løse problemerne?

Socialrådgivere og -formidlere skal rådgive og vejlede klienten om konflikter indenfor mange forskelligartede juridiske områder. Socialrådgivere og -formidlere har naturligvis ikke en chance for »at kunne« alle disse områder. For at yde god socialrådgivning skal man først og fremmest opøve sin evne til at indkredse et problem ud fra en social helhedsbedømmelse. Dernæst skal man se på det juridiske og gå til de retskilder, som kan anvendes til at løse dette problem.

Denne bog er et redskab i den civilretlige problemløsning. Den beskriver retskilder og praksis på civilrettens område. Men bogen er ikke i sig selv en retskilde. Den er en vejviser i lovstof. Det er nødvendigt ved arbejdet med de enkelte retsområder selv at finde de love, bekendtgørelser, cirkulærer, afgørelser frem, som behandles i bogen. Socialrådgivere og -formidlere skal også kunne orientere sig i lovgivningen og andre retskilder.

Socialrådgivere og -formidlere skal vide, at når en klients pro-

blem f.eks. drejer sig om et farve-tv, han har købt brugt, så er det reglerne indenfor købeområdet, der skal anvendes. De skal kunne indkredse, hvilket slags køb, der er tale om: køb, forbrugerkøb, forbrugerkredittkøb med eller uden ejendomsforbehold, forbrugerkontokøb? Og socialrådgivere og -formidlere skal vide, hvilket lovkompleks der skal anvendes som redskab til at løse problemet i dagligdagen, købelov, kreditaftalelov, forbrugeraftalelov, markedsføringslov, lov om betalingskort? Og hvor de kan finde lovene.

Denne bog beskriver retsområder, der er relevante for socialrådgivere og -formidlere i deres arbejde i hverdagen. Socialrådgivere og -formidlere er på mange måder anbragt i brændpunktet for løsning af konflikter: socialrådgivere og -formidlere har den umiddelbare kontakt med klienten, de skal i deres rådgivning og vejledning inddrage hele klientens sociale situation, og socialrådgivere og -formidlere skal kende det juridiske lovstof og de forskellige myndigheder, instanser og sagkyndige, der kan/skal indgå i løsning af retskonflikten.

Socialrådgivere og -formidlere kan f.eks. komme ud for at skulle tage stilling til følgende i en konkret rådgivningssituation: Hvordan er klientens økonomi? Kan en fagedforretning mod klienten afværges? Er der mulighed for gældssanering? Kan klienten få økonomisk hjælp fra det offentlige? Er det nødvendigt med en støtteperson for hele familien i hjemmet? Skal børnene anbringes udenfor hjemmet? Kan familien få betalt flytteudgifter, hvis huset ryger på tvangsauktion? En problemløsning af den art kræver juridisk kendskab til: domstolsorganisation, fogedret, gældssaneringsregler, bistandslov, familieret, regler for tvangsauktion over fast ejendom. Socialrådgivere og -formidlere skal benytte sig af den juridiske fagkundskab, der findes indenfor de forskellige områder, ministerier, institutioner, advokater, domstolene. Det er altid en god ide, at socialrådgivere og -formidlere i tvivlstilfælde henvender sig med en forespørgsel til den aktuelle myndighed eller advokat.

Det er samtidig vigtigt, at socialrådgivere og -formidlere er bevidste om og forstår deres fags afgrænsning i forhold til andre fagområder. Socialrådgivere og -formidlere må aldrig give en egentlig juridisk rådgivning eller udtale sig overfor en klient om resultatet af en konkret retskonflikt. Det er den juridiske sagkundskabs opgave.

Socialrådgivere og -formidlers arbejde består altså i at kunne bruge det faglige helhedssyn og i at kunne se og rådgive om juridiske problemer og retskonflikter og i visse tilfælde løse dem for klienten. Samtidig består socialrådgivere og -formidlers arbejde i kunsten at kende sit fags grænser og sende problemerne videre til de rigtige myndigheder og instanser.

CIVILRET er en lærebog skrevet til brug for undervisningen i civilret ved grunduddannelsen af socialrådgivere og socionomer samt af socialformidlere på Forvaltningshøjskolen.

Bogen kan anvendes både som håndbog for socialrådgivere i socialforvaltningen og for borgerne i almindelighed.

AKADEMISK FORLAG

ISBN 87-500-3375-1

9 788750 033752